

Het Verlangen van mijn Ziel

Het is 3 april 2017.

We waren vroeg opgestaan. Het had 's nachts gestormd, geregend en gedonderd en hoewel het lekker fris aanvoelde toen we op de warande van het huis in Algiers Point, New Orleans stonden, was het al voelbaar dat het een warme dag zou worden.

Het was anderhalf met de auto naar het westen, langs Lake Ponchartrain en daarna weer langs de oevers van de Mississippi River.

We reden langs tientallen prachtige planter's huizen met royale oprijlanen. Een van de beroemdste is die van Oak Alley; aan weerszijden staan 'live oaks', altijd groen blijvende bomen, drie- tot vijfhonderd jaar oud, met dikke stammen, grillig gevormde takken die de oprijlaan tot aan de brede waranda weldadig overschaduwden.

Een paradijselijk plaatje, met een gruwelijke geschiedenis.

Geschiedenis bestaat niet alleen uit feiten, maar vooral uit verhalen. De kleur van de geschiedenis wordt bepaald door welk verhaal je vertelt. Hoe wil je de geschiedenis belichten? Vanuit het rijke leven van de blanke plantage eigenaren en hun familie, het luxe huis, de mooie kleding die de vrouwen droegen? Dat verhaal is een sprookje.

De Whitney Plantage biedt een andere invalshoek; zij hebben de verhalen gebaseerd op de levens van de slaven. Jarenlang werd er onderzoek gedaan om feiten, namen, beelden en geschiedenissen terug te vinden en zó weer te geven dat het verleden tot leven komt. Een zwart verleden. Niet een zwarte bladzijde in de geschiedenis, zelfs geen zwartboek. De geschiedenis van de slavernij is diep, diep zwart en werpt haar lichtloze schaduw tot ver na de afschaffing er van, tot op de dag van vandaag, vooruit naar de toekomst.

In het kleine kerkje waar de rondleiding begint worden we begroet door levensechte beelden van kinderen. In het economische model waarop de mensenhandel gebaseerd was, was de vermeerdering van het aantal slaven een prioriteit. Daarom werden ze 'gefokt'; vrouwelijke slaven baarden elke anderhalf jaar een kind. De vader was meestal een van de 'Masters' en moeder en kind werden na de geboorte onmiddellijk van elkaar gescheiden.

De verhalen op de Wall of Honour met de 107.000 namen van de mensen die tussen 1719 en 1820 gedwongen op de plantage leefden en werkten, geven flarden informatie over de uitzichtloosheid en onontkoombaarheid van het slavenbestaan; lijden, ziekte, ellende en dood. Slaven werden niet beschouwd als mensen, want dan hadden ze nooit zo behandeld kunnen worden. Hun integriteit, hun wezen, het basale mens-zijn van de oorspronkelijke Afrikaanse bevolking werd volkomen ontkend en teniet gedaan. Ik kan niet navertellen wat we allemaal te horen en te zien kregen; woorden schieten simpelweg te kort.

Ik begreep weer waarom ik ooit besloten had nooit Bergen Belsen of Auschwitz te bezoeken. En misschien was ik hier ook wel nooit heengegaan als ik me meer verdiept en verbonden had met dit deel van de geschiedenis van Amerika, met de verhalen over de slavernij en wat dit werkelijk betekend heeft voor de Afro-Amerikaanse bevolking; niet alleen hier, maar overal ter wereld. Niet alleen in het verleden maar ook nu nog.

Het is 3 juni 2017; ik schreef deze column een paar maanden geleden.

Nadat ik terug was kocht ik het boekje van Anousha Nzume 'Hallo, witte mensen'.

Ik was geraakt én ik raakte in de war. Ik was geraakt door haar verhaal over een leven waarin ik me nooit zal kunnen herkennen maar wat weer een beetje dichterbij was gekomen in Louisiana.

Ik ben wit; misschien had ik deze blog niet 'mogen' schrijven. Misschien maakte ik voor mijn blog misbruik van een groot verhaal dat het mijne niet was. Dat hoor je wel eens. En ik heb geen idee of

ik slavenhandelaren in mijn familielijn heb; zou zomaar kunnen. Dus misschien had ik me bij Auschwitz moeten houden, gezien mijn achtergrond.

Maar, met alle Anousha's deel ik meer overeenkomsten dan dat we verschillen. Daarom schud ik hier twijfel en verwarring van me af.

Allereerst delen we dat we mens zijn. Daarom is het zo belangrijk dat we ons uitspreken, boeken schrijven over wat ons bezielt.

Daarnaast delen we ons vrouw-zijn, een thema dat me zeer na aan het hart ligt. Want in alle delen van de wereld, in alle culturen en al vele eeuwen worden vrouwen meer of minder als tweederangs mensen beschouwd. Of het nu de geschiedenis van witte vrouwen is, of die van vrouwen-van-kleur, we delen een verleden waarin vrouwen minder waard zijn dan mannen. En dat verleden is nog niet afgesloten. Net zoals de slavernij doorwerkt, zo werkt het achterstellen van vrouwen door tot op de dag van vandaag. Daarom moeten we het erover hebben, is het goed dat we ons uitspreken.

En mensen zijn emotionele wezens – gelukkig - dus we ráken elkaar met die verhalen.

Dat moet ook. Want we kunnen niet heel- worden als alleen onze buitenkanten met elkaar delen.

Dat is al te lang gebeurd.

We zijn in een volgende ronde beland.

Een ronde waarin een Marokkaanse dochter haar moeder uitnodigt om op het toneel hun overeenkomsten en verschillen te bespreken in het bijzijn van anderen. In de theaterproductie 'Niet zonder jou' weigert de dochter om te kiezen tussen haar westerse levensstijl en haar familie.

Een ronde waarin duizenden vrouwen en mannen zich bij elkaar aansluiten in Women's Marches om hun rechten op te eisen voor zeggenschap in de wereld.

Een ronde waarin Syrische vrouwen in oorlogsgebied andere vrouwen hulp bieden als ze huiselijk geweld ervaren.

In deze ronde past ook de informatie uit 'Hallo witte mensen', de wijze waarop Sylvana Simons naar buiten treedt en de actie van Jellie Tiemersma tegen alleen-mannen-panels in de media. En er zijn nog véél meer voorbeelden, teveel voor deze 1000 woorden!

Mijn ziel verlangt naar dat samen.

'Kunnen we praten?' vroeg Joris Luyendijk tijdens de verkiezingen.

Kunnen we luisteren?

Ik hoor in gedachten die beroemde regels uit Leo Vroman's gedicht:

'Kom vanavond met verhalen, dat de oorlog is verdwenen.

En vertel ze honderd malen, alle malen zal ik wenen.'

... en meer heel worden! Hoop ik.

Ineke M. Verdoner